

[Kirkeministeren.]

lige ikke bør foregribes her, men overlades til lønningskommissionens overvejelse. Derimod er spørgsmålet om anvendelsen af hjælpepræsterne uden for de hidtidige områder et kirkeligt spørgsmål, som antagelig kan overvejes bedre ved særskilt behandling som her foreslået end gennem lønningskommissionen.

Med hensyn til forslaget om ydelse af befordringsgodtgørelse og flyttegodtgørelse til de honorarlønnede hjælpepræster skal jeg tillade mig at henvise til bemærkningerne til lovforslaget, der formentlig giver tilstrækkelige oplysninger om begrundelsen for de foreslåede ændringer, og det samme gælder forslaget om ændring af reglen om valg af læge medlemmer til provstiudvalgene. Det siger sig selv, at den gældende bestemmelse, hvorefter valget skal foretages umiddelbart efter menighedsrådsvalgene, må betragtes som temmelig u hensigtsmæssig, idet nylig tiltrådte menighedsrådsmedlemmer ikke kan ventes på forhånd at være fuldt fortrolige med den gældende organisation af provstiudvalgene.

De hidtidige bestemmelser om lønudbetaling ved den første udnævnelse som tjenestemand i folkekirken har hidtil afvejet noget fra de i tjenestemandsløven fastsatte. De for præsterne gældende regler kunne synes mindre gunstige for tjenestemanden end tjenestemandsløvens regler. Men i praksis har de særlige for præsterne gældende regler normalt været meget rimelige, idet præsterne ved førsteudnævnelse bl. a. på grund af, at de i de sædvanlige tilfælde først skal ordineres, forinden præstestillingen kan tiltrædes, ikke med det samme vil kunne påbegynde deres tjenestegerning. I den seneste tid er der imidlertid indtruffet et tilfælde, hvor den ifølge præstelønningsloven gældende bestemmelse har virket åbenbart urimelig, med den konsekvens, at man måtte søge særlig hjemmel til at afføde den indtrådte vanskelighed. Under disse omstændigheder har jeg fundet det rettest at søge gennemført de for tjenestemænd i almindelighed gældende principper for lønudbetaling også for folkekirkens præster.

Må jeg med disse bemærkninger anbefale dette lille lovforslag til det høje tings velvilje, idet jeg blot bemærker, at jeg selv-

følgelig er beredt på, om det ønskes, i et udvalg at drøfte enkelthederne og give nærmere oplysninger, som måtte skønnes fornødne.

Idet jeg fremsætter *forslag til lov om ændring i lov om folkekirkens lønningsvæsen i København og på Frederiksberg*, skal jeg i det hele henvise til mine bemærkninger til det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring i lov om folkekirkens lønningsvæsen uden for København og Frederiksberg m. m., der lige så vel gælder det her foreliggende forslag.

Det har hidtil været de samme honorarsatser, der har været gældende for hjælpepræsterne, hvad enten de virkede i hovedstaden eller provinsen; og de samme grunde, der taler for en udvidet adgang til beskikkelse af hjælpepræster uden for København og Frederiksberg, motiverer en tilsvarende adgang for hovedstaden.

Jeg skal derfor tillade mig også at anbefale dette lovforslag til det høje tings velvilje.

Ordføreren for forslagsstillerne (Alfred Jensen): På den kommunistiske gruppes vegne har jeg den ære for folketinget at fremsætte *forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af en af den internationale arbejdskonference i Genève i året 1935 vedtaget konvention om nedsættelse af arbejdstiden til 40 timer ugentlig*.

Med den fortsatte tekniske udvikling og den deraf følgende arbejdsløshed har spørgsmålet om nedsættelse af arbejdstiden længe været aktuelt. Kravet om syv timers arbejdsdag blev allerede rejst før sidste verdenskrig, og ved de seneste overenskomstforhandlinger har arbejdstidsforkortelsen været et af hovedspørgsmålene.

For at fremme bestræbelserne på at få arbejdstiden nedsat har den kommunistiske gruppe i sidste folketingsår i begge samlinger stillet forslag om, at folketinget skulle give tilslutning til konventionen om nedsættelse af arbejdstiden til 40 timer ugentlig, og om, at regeringen skulle lade udarbejde og fremsætte forslag om indførelse af lovfæstet arbejdstid på 44 timer ugentlig for lønarbejdere.

En sådan lovfæstet arbejdstid ville i allerhøjeste grad have lettet de nu fore-

[Alfred Jensen.]

gående overenskomstforhandlinger. Vi må derfor beklage, at vort forslag hverken i første eller anden samling blev færdigbehandlet.

Som bekendt har såvel metalarbejderne som arbejdsmændene i overensstemmelse med beslutningerne på de seneste forbundskongresser fremført kravet om en afkortelse af arbejdsugen til 44 timer. Vi ønsker, at disse forhandlinger må føre til resultat, og stiller derfor på nuværende tidspunkt ikke forslag om lovgivning i arbejdstidsspørgsmålet, da det vil kunne misbruges til en begrundelse for afvisning af realitetsforhandlinger. Jeg skal her erindre om, at Dansk Arbejdsmands Forbund i 1954 frafaldt kravet om arbejdstidsforkortelse for landarbejderne, efter at arbejdsministeren havde givet løfte om at sætte ind for at løse arbejdstidsspørgsmålet ad lovgivningsvej.

Uanset at vi ikke fremsætter forslag om lovbestemt arbejdstid, har vi dog den opfattelse, at arbejdstidsforkortelsen er et så vigtigt spørgsmål, at det offentlige ikke kan stille sig afventende her, men tværtimod er moralsk forpligtet til at bidrage til en positiv løsning af det store og for de arbejdende såre vigtige spørgsmål.

Det er ud fra denne opfattelse, at den kommunistiske gruppe på ny fremsætter forslag om ratifikation af konventionen om 40 timers arbejdsugen.

Konventionen blev vedtaget på Den internationale Arbejdsorganisations generalkonference, der i sommeren 1935 holdt sit 19. møde i Genève.

Den blev motiveret med arbejdsløshedens store omfang, med det ønskelige i, at arbejderne bliver i stand til at drage fordel af de tekniske fremskridt, og med nødvendigheden af en indsats for at nedsætte arbejdets varighed mest muligt i alle arter af beskæftigelse.

I selve konventionen siges det, at det land, som ratificerer konventionen, derved erklærer sin tilslutning til princippet om 40 timers arbejdsuge uden forringelse af arbejderens levestandard og til at anvende forholdsregler eller fremme bestræbelser, som må anses for egnede for dette formåls opnåelse. Endvidere forpligter tilslutningen

til at anvende princippet om 40 timers arbejdsugen på forskellige erhvervsområder i den udstrækning, landet ratificerer de specialkonventioner, der måtte blive udarbejdet.

Ved at godkende konventionen går Danmark ind for at arbejde for arbejdstidsnedsættelse uden forringelse af arbejderens levestandard. Det vil sige, at landet herved følger samme linje, som en række stater følger eller agter at følge i den nærmeste fremtid. Danmark, som ofte har rost sig af landets høje sociale standard, må også være med her.

Netop nu, hvor mekaniseringen skrider hastigt frem, hvor arbejdere og lønmodtagere i stort tal kastes ud af deres stillinger, hvor tusinder, der kunne nyde godt af den lettelse i arbejdet, som maskinerne kan betyde, sættes ud i langvarig og håbløs arbejdsløshed, må det fastslås, at arbejdstidsforkortelsen må bringes i anvendelse. Det er simpelt men nødvendigt for at sikre en forsvarlig løsning af de menneskelige og sociale problemer, der her opstår.

I overensstemmelse med arbejderens ønsker har kommunisterne for længst fremført kravet om skadesløsholdelse af de medborgere, som samfundet af den ene eller anden grund holder uden for produktionsprocessen.

Dette krav er i dag ikke mindre rimeligt, end da det først rejstes. Tværtimod, langt mere taler nu derfor, hvor det offentlige bevidst sætter ind for at hæmme beskæftigelsen gennem finansielle foranstaltninger og ved begrænsning af byggeri og anlægsarbejder. Det er uanstændigt og moralsk forkasteligt, at arbejderne, der har mindst at stå imod med, skal undgælde for samfundets brøstfældighed og for en forfæjlet politik.

De arbejdsløse bør holdes skadesløse. Under debatten om den såkaldte håndlæsningsklausul fremførte ordførerne for det konservative folkeparti og venstre nogle tal, der viser, at det ved rationalisering er økonomisk muligt. Når der ved at unnlade håndlæsning kunne gives de arbejdere, der ellers ved håndarbejde ville komme i arbejde, 50 kr. om dagen for intet at bestille, så er dermed angivet, at det ikke er nødvendigt at afspise de arbejdsløse, der gerne

[Alfred Jensen.]

påtager sig det hårdeste arbejde, med en understøttelse, der ikke andrager mere end omkring en tredjedel af det nævnte beløb.

Det er ganske uholdbart, at entreprenører og det offentlige skal indkassere store for tjenester ved mekanisering af anlægsarbejderne, mens landets arbejdsmænd i landkommuner, købstæder og hovedstadskommuner skal bære byrden derved i form af langvarig arbejdsløshed og uden udsigt til en betryggende placering i erhvervslivet.

Også i det private erhvervsliv kan der konstateres lignende overflødiggørelse af arbejdskraft ved mekanisering. Landbruget har således siden perioden 1936-40 skudt ikke mindre end 145 000 medhjælpere fra sig. I perioden fra 1949 og til i år angives nedgangen at være ca. 58 000. Efter statistisk departements opgørelser er den animalske landbrugsproduktion steget med ca. 48 pct. i disse år, hvor landbrugets mekanisering har været særlig omfattende.

I industrien spares der også arbejdskraft i stor stil takket være mekanisering og rationalisering. Selv om der ikke er nogen nedgang i den samlede beskæftigelse, så viser dog produktionstillene, hvor det bærer hen. Mens industriens samlede produktion i 1956 efter tallene var 21 pct. over 1949, så er tallet på beskæftigede arbejdere ikke beregnet til at være mere end 1 pct. højere.

Løfterne om, at de arbejdsløse skulle komme i arbejde igen, når produktiviteten steg, er ikke gået i opfyldelse. Arbejdsløshedstillene for oktober måned taler deres uhyggelige sprog herom. For arbejderne kommer det ikke som nogen overraskelse. For dem har det længe været klart, at den omfattende rationalisering og tilløbene til automatisering ikke åbnede portene for de arbejdsløse, men tværtimod forringede deres chancer for at komme i arbejde, samtidig med at nye skarer blev lukket ud i arbejdsløshedens alt for store arme.

Hvor alvorlig situationen og perspektiverne er for arbejderne, fik man under debatten om den af ministeren for offentlige arbejder givne redegørelse et klart vidnesbyrd om. Her krævede praktisk talt alle borgerlige partier, at der uanset arbejdsløshed skulle anvendes maskiner i fuldt omfang, ja, en enkelt mente endog, at de burde anvendes i endnu højere grad, end tilfældet

er. Der var ikke spor forståelse for, at de mennesker, der gøres overflødige, skulle sikres enten ved anvisning af andet arbejde eller i mangel deraf gennem erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Under disse omstændigheder er det nødvendigt, at spørgsmålet om arbejdstidsforkortelse også stilles med henblik på at skaffe de mange tusinde arbejdsløse adgang til arbejdspladsen. Og man kan lige så godt først som sidst gøre sig fortrolig med, at arbejdstidsforkortelsen hører uløseligt sammen med mekanisering og automatisering. Jo før man indstiller sig herpå, des bedre såvel for erhvervslivet som arbejderne. Det er indlysende, at der ikke alene bliver tale om en afkortning til 7 timer dagligt, men om langt større afkortelser.

Myndighederne, regering og folketing, har gennem lån og skattemæssige lempelser begunstiget erhvervslivets mekanisering. Det er på tide, at der også vises rationaliseringens og automatiseringens ofre større hensyn. Det kan blandt andet ske ved ratifikation af konventionen om en arbejdstid på 40 timer ugentlig.

Jeg anbefaler vort forslag herom til hurtig og velvillig behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Fremsættelse af lovforslag.

Formanden: Jeg giver ordet til den højtærede undervisningsminister, for at han kan fremsætte de i dag for hans vedkommende anmeldte lovforslag.

Undervisningsministeren (Jørgen Jørgensen): Herved tillader jeg mig for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om ændringer af lov om folkeskolen og forslag til lov om gymnasieskoler.

De to lovforslag svarer med ganske få ændringer nøje til de af den tidligere undervisningsminister i forrige folketingsamling fremsatte skolelovsforslag med de ændringer, som i princippet blev tiltrådt af et stort flertal af medlemmerne af det folketingsudvalg, som folketinget i sidste folketingsamling nedsatte til behandling af de pågældende lovforslag.

I det førstnævnte af de to lovforslag